

PLAN FOR Å SIKRE BARN ET GODT PSYKOSOSIALT MILJØ

Handlingsplan mot mobbing

Grindaberget Barnehage SA

INHOLDFORTEGNELSE

Innhold

Innledning.....	3
Lovverk og sentrale føringer	4
Grindaberget barnehage sine verdier og grunnsyn.....	5
Definisjoner av erting, konflikt, utestengelse/ekskludering og mobbing	6
Roller i en erte, utestengelse, mobbesituasjon.....	8
Forebygging.....	10
Forebygging i Grindaberget barnehage.....	11
Samarbeid mellom barnehage og hjem.....	12
Hvordan kan foreldrene bidra til et godt klima i Grindaberget barnehage?.....	12
Avdekking	13
Avdekking i Grindaberget barnehage	14
Tiltak ved mobbing eller krenkende atferd.....	15
Tiltak i Grindaberget barnehage ved erting, konflikt, utestengelse og mobbing.....	17
Mer info og litteratur.....	18
Prosjekter i Grindaberget barnehage	
Litteratur vi bruker i Grindaberget barnehage	
Viktige tlf.nr og nettsteder eksternt, og internt i barnehagen	
ÅRSHJUL FOR GOD PSYKISK HELSE I GRINFABERGET BARNEHAGE, 1-2, 2-3, 3-5 år.	
Vedlegg.....	19
BEKREFTELSE PÅ AT FORELDRE HAR LEST.....	

Innledning

(Fra Bærum kommunes plan)

Bærum kommunes PLAN FOR Å SIKRE BARNA ET GODT PSYKOSOSIALT MILJØ - Handlingsplan mot mobbing i Bærumsbarnehagen er et verktøy for alle kommunale og private barnehager i arbeidet med å forebygge og forhindre krenkende ord og handlinger mot barnehagebarn.

Planen viser hvordan barnehagene arbeider med det psykososiale miljøet i barnehagen, hvordan de ansatte styrkes i arbeidet mot mobbing og hvilke rutiner barnehagen har i arbeidet med forebygging av mobbing.

I Bærum kommune har vi et tverrfaglig samarbeid. I enkelte saker kan det være naturlig å ta kontakt med helsestasjon, PPT, barnevern eller skole.

Barnehageloven stiller klare forventninger til barnehagens forpliktelser for å skape et godt fysisk og psykososialt læringsmiljø for barn

§1. Formål

Barnehagen skal i samarbeide og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. ...

Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap. Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering.

Rammeplanen sier Barnehagen skal fremme positive holdninger som motvirker avvising, mobbing og vold (s. 23).

Barnehagen skal være en helsefremmende og forebyggende arena og skal handle raskt og ta de grep som er nødvendige for at eventuell mobbing opphører.

Styrer har det overordnede ansvaret for det psykososiale miljøet i barnehagen. Styrer og resten av personalet skal forhindre og stoppe mobbing og mobbelignende atferd når dette skjer.

Bærum kommune legger vekt på at:

- det arbeides kontinuerlig, langvarig og systematisk med barnas barnehagemiljø*
- barnehagen og foreldre samarbeider om det forebyggende og holdningsskapende arbeidet*
- tydelig ledelse er en forutsetning for å forebygge, avdekke og håndtere krenkende ord og handlinger*
- alle ansatte i barnehagen har en handlingsplikt til å undersøke, varsle og gripe inn dersom de får kunnskap eller mistanke om at et barn blir utsatt for krenkende atferd*

- *barnehagens lokale tiltak og evne til kommunikasjon og samarbeid er avgjørende for at arbeidet skal lykkes*
- *barnehagen følger opp rutinene i «Helhetlig opplæringsløp og overgangsrutiner»*

Ingen barn skal mobbe eller bli mobbet i barnehagen. Barns opplevelse av seg selv og sin egenverdi utvikler seg i samspill med omgivelsene. Mobbing er alvorlig fordi det har store personlige konsekvenser. Barn som utsettes for mobbing fratras både livsmot og verdighet. Forskning viser at både barn som mobber og barn som har opplevd mobbing har en forhøyet risiko for å utvikle psykiske vansker senere. Arbeidet med å forebygge mobbing, marginalisering og utenforskap starter derfor allerede i barnehagen. Barnehagene i Bærum skal handle raskt og ta de grep som er nødvendige for at eventuell mobbing opphører. Samarbeid med foreldre står sentralt i det miljøskapende og mobbeforebyggende arbeidet i barnehagene. Aktiv medvirkning og godt samarbeid med foreldre er avgjørende dersom mobbing oppstår.

Alle barn og unge har rett til et oppvekst- og læringsmiljø uten mobbing. FNs Barnekonvensjon slår fast at barn og unge har rett til utvikling, medvirkning, ikke-diskriminering, omsorg, beskyttelse og selvrealisering. Mobbing svekker disse rettighetene.

Lovverk og sentrale føringer

- *FNs konvensjon om barnets rettigheter av 20. november 1989 (Barnekonvensjonen)*
- *Lov om barnehager § 1 og § 3*
- *Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver Kunnskapsdepartementet (2011)*
- *Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler § 5, krav til dokumentasjon*
- *Veileder til forskrift om miljørettet helsevern i barnehager - Miljø og helse i barnehagen*
- *Barns trivsel – voksens ansvar. Forebyggende arbeid mot mobbing starter i barnehagen- Utdanningsdirektoratet.*
- *Språk i barnehagen. Mye mer en prat - Utdanningsdirektoratet.*
- *Foreldreutvalget for barnehager(fub) Mobbing i barnehagen*
- *Barnehagemelding (2015 – 2025) Bærum kommune.*
- *Kvalitetsplan for Bærumsbarnehagen 1 2015 - 2018 Bærum kommune.*
- *Helhetlig opplæringsløp og overgangsrutiner Bærum kommune.*

Tiltaksplan sammen for barn og unge 2015-2019 Bærum kommune

Grindaberget barnehage sitt grunnsyn og verdier (se årsplanen)

Visjon og verdier:	Alle blir møtt med kjærlighet og opplever tilhørighet!
Menneskesyn:	Vi gjør så godt vi kan. Vi ønsker alle å ha et godt og meningsfullt liv.”
Barnesyn:	Vi er alle fullverdige, unike og likeverdige på et hvert utviklingstrinn.
Læringssyn:	All lek er læring. All læring er ikke lek. Barn lærer bedre og raskere i en god relasjon
Pedagogisk grunnsyn:	Vårt personlige nærvær og engasjement, er grunnlaget for vårt pedagogiske arbeid. Viktig med vilje og evne til selvinnsikt på væremåte og personlig utvikling.

Hva styrer arbeidet vårt innenfra?

Respekt: vilje og evne til å se om igjen i møte med små og store

Vilje og evne til å øve på relasjonsarbeid (selvinnsikt)

Tid og rom for refleksjon: veiledning, refleksjonspartner

Mangfold: ”Vi møtes i det menneskelige og ikke i det perfekte”.

Fastholdelse av det gode

De voksne som rollemodeller

Vise varme – bygge relasjoner

Være autorativ voksen: Vennlig bestemt – ta avgjørelser

Se styrkene i hvert enkelt barn

Atferd er et språk som må leses av voksne

Være opptatt av et inkluderende fellesskap

VÅRT Hovedopdrag

Vi skal skape en kultur der alle barna skal oppleve seg **ønsket og elsket** slik at

- Barna utvikler en god selvfølelse
- Barna utvikler en god selvtilit
- Barna opplever at de betyr noe godt i et vennskap og fellesskap
- Barna utvikler en nysgjerrighet på seg selv, de og det som er rundt seg

DEFINISJON AV Erting, Konflikt, Utestengelse og Mobbing

Erting

Å drive ap med

Ikke så ondskapsfullt og vedvarende som mobbing

MEN: sjenerende erting er et signal om at egentlig mobbing kan utvikle seg i barnegruppa.

Små barn tar ofte det man sier bokstavelig.

Voksne som erter gjør miljøet utrygt, barn må være på vakt.

Det kan være vanskelig å skille mellom lek og alvor.

«det var jo bare for gøy»

Ha et hjerte – slutt å erte

Fellesskapet skal ha plass til alle på en positiv måte.

De voksne skal stoppe erting og krenkende atferd straks.

Sjenerende erting kan være begynnelsen på mobbing eller annen krenkende atferd.

Mobbing er et overgrep – ikke en vanlig konflikt.

Lær barnet som blir ertet å si stopp.

Lær barnet som erter eller krenker andre å stoppe når det blir sagt stopp.

Lær barna som er medløpere å få mot til å være uenige.

Lær barna som er tilskuere å hjelpe venner i nød.

Foreldrene skal ta lojalt medansvar for barnas gode fellesskap

Konflikt

En væremåte som setter den andres verdighet ut av spill.

Den kan være fysisk eller psykisk, verbale eller ikk-verbale, tydelige eller difuse, bevisst eller ubevisst

Det er barnets egen opplevelse som forteller oss om det er krenkelse eller ikke.

oppstår i alle fellesskap på grunn av motstridende interesser

Barna er likeverdige parter

Kan håndteres ved bruk av problemløsningsmodeller

Vær oppmerksom på:

Du skal kunne gjenkjenne en konflikt og skille den fra mobbing

Du skal kunne se og høre om barna er likeverdige i konflikten.

Du skal kunne hjelpe barn til å lære seg å løse vanlige uoverensstemmelser

Utestengelse

Vanlig i barns lek og samspill: For å beskytte en allerede påbegynt lek/fellesskap, du er for liten, feil kjønn.

Ikke alltid en maktdemonstrasjon eller krenking,

Kan oppleves som en brist i tilhørighet, alenehet – relasjonelle krenkelser.

Både barn og voksne kan forårsake/gjøre dette.

Mobbing

Utdanningsdirektoratet:

Det dreier seg om negative, fysiske eller psykiske handlinger begått av en eller flere mot en annen.

Den som blir utsatt for erting, plaging eller utestenging, er lett tilgjengelig som del av et fellesskap han eller hun ikke har valgt selv.

Det er ubalanse i maktforholdet slik at det er vanskelig å forsvare seg.

Handlingene må ha en viss hyppighet og foregå over tid.

Handlingene er planlagte eller ondsinnede.

Barne- og familiedepartementet:

Mobbing er når en person eller en gruppe gjentatte ganger og over tid plager og trakasserer et offer.

Mobbing handler om makt og avmakt og det er et skjevt maktforhold mellom den som mobber og den som blir mobbet.

Mobbing i barnehagen dreier seg om at noen barn plages og fornedres systematisk.

Manifest mot mobbing 2011-2014

Med mobbing mener vi gjentatt negativ eller ondsinnet atferd fra en eller flere rettet mot noen som har vanskelig for å forsvare seg. Systematisk utestengning eller gjentatt erting på en ubehagelig måte er også mobbing.

VIKTIGE KJENNETEGN

1.Trakasseringen er ondsinnet og rammende fysisk og eller psykisk

2.Den pågår over tid.

3.Det er ubalanse i styrkeforholdet, både fysisk og psykisk.

NB!!!!!!

Opplevelsen av mobbing er subjektiv. Definisjonsretten ligger hos den som føler seg utsatt for mobbing.

Roller i en erte, utestengelse og mobbesituasjon

Den som ertes

Den som ertes har ikke lært å respektere andres grenser, derfor utvikler erten seg ofte til mobbing.

Lær barnet å:

Stoppe når det blir sagt stopp

Respektere andre

Ta hensyn til andre barn

Lytte til andre

Vente på sin tur

Overholde regler i lek og spill

Være uenig på en ordentlig måte

Slutte å true andre barn og voksne

Slutte å gi andre skylden

Den som blir ertet

Barn som blir ertet blir sannsynligvis dette over lang tid hvis ikke noen griper inn.

Ertingen risikerer å bli grovere, og kan derfor utvikle seg til egentlig mobbing.

Et tidlig tegn kan være kallenavn, å bli ertet for utseende eller væremåte eller å bli utestengt fra lek.

Lær barnet:

Å si stopp! Jeg vil ikke! – og vise det med ord og kroppsspråk

At det har rett til å bli behandlet godt

At det ikke er barnets egen skyld at det er blitt dårlig behandlet

At det skal si i fra til en voksen hvis erten fortsetter

Medløperne

Tar ikke selv initiativ til den sjenerende erten eller utfrysingen av en annen, men følger etter den som ertes eller mobber og gjør det samme.

Lær disse barna å:

Være modige nok til å si i fra

Tørre å være uenige

Tørre å tro på det de selv føler er riktig

Tørre å si i fra, selv om en annen prøver å overtale dem

Hente hjelp hos en voksen

Tilskuerne

Er de barna som ikke selv er aktive deltakere i den sjenerende erten eller mobbingen, men som ser på at det skjer hver dag.

Tilskuere skades av å være i et fellesskap hvor det finnes erting eller mobbing

Lær disse barna:

At man er en god venn hvis man hjelper et barn i nød

Å tørre å være uenig

Å tørre å si i fra

Å hente hjelp hos en voksen

Å tørre å blande seg

De ansatte

Du må ta lederrollen.

Barna mister tillit og respekt for deg hvis du ikke griper inn.

Du må:

Gripe inn med det samme når et barn utsettes for sjenerende erting

Oppfordre de andre barna til å hente hjelp hos en voksen hvis et barn ikke slutter å erte når det blir sagt stopp eller la være.

Være en god rollemodell og selv verken erte barn eller voksne

Drøfte det i personalgruppen med det samme hvis det oppstår tidlig tegn på mobbing

Har et stort medansvar for trivselen.

Veilede foreldrene på at det er en stor hjelp for hele barnegruppens trivsel hvis de ser barna som kanskje er litt utenfor fellesskapet, og inviterer dem med hjem når de blir store nok.

Du skal:

Sikre at foreldrene forstår at deres engasjement i fellesskapet har avgjørende betydning for barnas trivsel.

Kunne forklare foreldrene at mobbing skader alle i fellesskapet, både barnas følelser og læringsmiljøet.

Oppnå og bevare foreldrenes tillit ved alltid å være ærlig om og holde dem orientert om deres barns trivsel i fellesskapet.

Foreldrene

De er nr. 1 i barnas liv!

Har et stort medansvar for trivselen.

Er en stor hjelp for hele barnegruppens trivsel hvis de ser barna som kanskje er litt utenfor fellesskapet, ta kontakt med dem og inviterer dem med hjem når de blir store nok.

Forståelse for at deres engasjement i fellesskapet har avgjørende betydning for barnas trivsel.

FOREBYGGING

(Fra Bærum kommune)

Den tydelige og omsorgsfulle voksne er modell for barns møte med andre. Når barn ikke får til lek og samspill med andre barn, trenger de hjelp av voksne. Noen barn strever mer enn andre. Relasjonen mellom barn og voksne er sentral i arbeidet mot mobbing i barnehagen. De voksnes forståelse av barn og barns atferd er grunnlaget for om voksne ser, reflekterer, handler og evaluerer egen praksis, og det er de voksnes holdninger som ligger til grunn for de handlinger som utføres.

Mobbing har dårlige vekstforhold i en barnehage der voksne stadig våger å stille kritiske og åpne spørsmål til seg selv, samtidig som de styrker alt det relasjonelle arbeidet som fremmer god lek, humor og trygghet (Ingrid Lund i Mobbing i barnehagen, s. 127).

For å skape en barnehage fri for mobbing må barnehagen ha

- *tydelige verdier og felles holdninger som praktiseres av voksne*
- *voksne som legger til rette for en god start for det enkelte barn (gode strategier for tilvenning, forutsigbar dagsrytme og gode rutiner for overganger mellom aktiviteter)*
- *voksne som systematisk observerer enkeltbarn og barnegrupper, og tilrettelegger for etablering av gode relasjoner og vennskap*
- *kompetente voksne som jobber systematisk med å styrke barnas sosiale kompetanse og skaper et inkluderende og vennlig barnehagemiljø*
- *voksne som kjenner alle barna godt og tilrettelegger aktiviteter slik at alle opplever mestring på sitt nivå*
- *tilstedeværende og varme voksne som viser alle barna tillit og formidler forventninger til dem på en tydelig måte, slik at barna lett kan forstå hva som er akseptabelt og hva som ikke er lov*
- *voksne som kan være barnas veileder i utfordrende relasjoner og situasjoner – noen ganger gå foran som et godt eksempel, andre ganger korrigere, vise, lede og veilede*
- *voksne som legger det fysiske miljøet til rette slik at det stimulerer til god lek*
- *engasjerte voksne som fokuserer på leken som en viktig arena for utvikling av sosiale ferdigheter*
- *voksne som har kompetanse og håndterer uønsket atferd og fremmer en positiv væremåte*
- *voksne som vektlegger et godt samarbeid med foreldre*

Med anerkjennelse som grunnfundament har den enkelte voksne, både blant de ansatte og foreldre det redskapet som trengs for å skape mobbefrie barnehager (Ingrid Lund i Mobbing i barnehagen, s. 127).

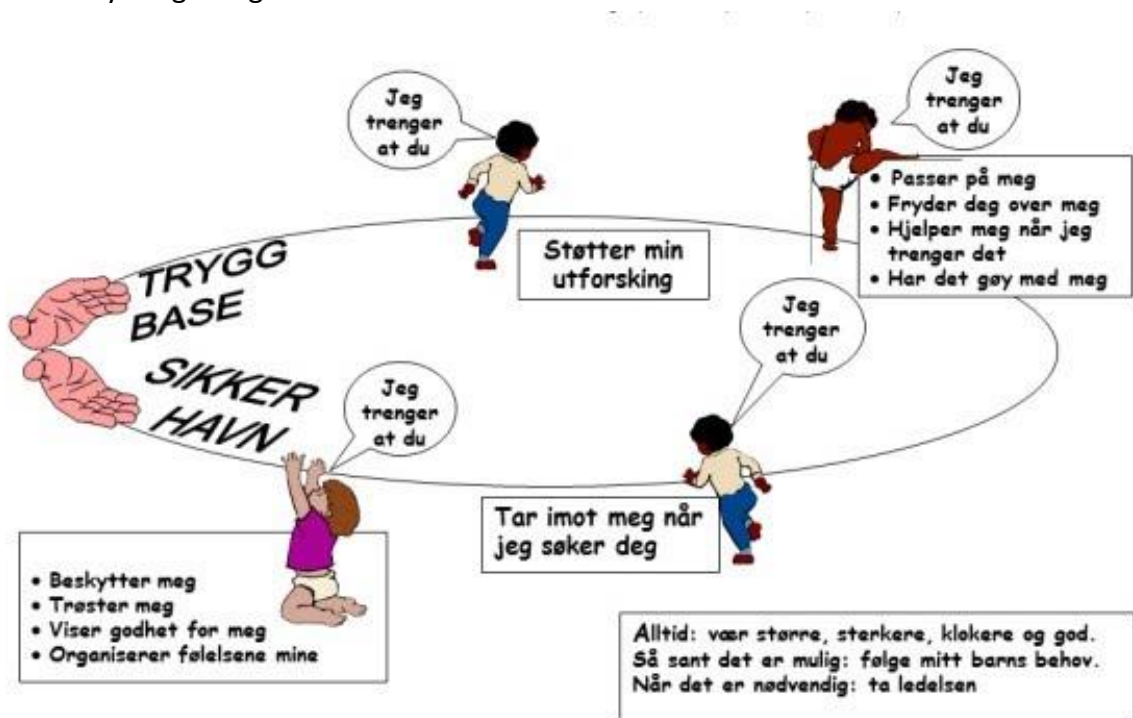
Forebygging i Grindaberget barnehage

BYGGE GOD RELASJONER FRA STARTEN AV OG I GODE STUNDER

Barn kan i situasjoner og i perioder utfordre oss voksne. Da er det viktig å ha lagt et godt grunnlag og bygget en god relasjon med barnet i forkant og i de gode stundene. La barnet få en grunnfølelse på at den voksne bryr seg om det og er glad i det.

TILKNYTNING

Hvorfor er tilknytning viktig?

Vi har, med bakgrunn i denne kunnskapen, en tilvenningsmodell hvor vi anbefaler sterkt å sette av minst 4 dager til tilvenningen. Vi ønsker da at en forelder er aktivt med fra barnet kommer til det går, slik at vi får en gradvis overgang fra hjem til barnehage.

Deretter anbefales kortere dager, eks.kl.8.30-15, før de begynner fulle barnehagedager.

For alle nye barn i barnehagen samt for alle barn i alle aldre, er det viktig å huske at barnet trenger å koble seg av foreldre og på personalet om morgenen og av personalet og på foreldrene om ettermiddagen ved bringing og henting i barnehagen.

SLIK BYGGER VI EN GOD RELASJON

ICDP: 8 tema for godt samspill /Fokusbarn

1. Vis positive følelser-vis at du er glad i barnet
2. Juster deg til barnet og følg dets initiativ
3. Snakk med barnet om ting det er opptatt av og prøv å få i gang en følelsesmessig samtale
4. Gi ros for det barnet klarer å gjøre og vis anerkjennelse
5. Hjelp barnet til å samle oppmerksomheten sin, slik at dere har felles opplevelse av det som er rundt dere.
6. Gi mening til det barnet opplever ved å sette ord på det, med følelser og entusiasme
7. Utdyp og gi forklaringer til det du opplever sammen med barnet.
8. Hjelp barnet å kontrollere seg selv ved å planlegge sammen og ved å sette grenser på en positiv måte

Disse punktene/væremåten benyttes kontinuerlig: konkret med et nytt barn hver hver 14 dag. Dokumenteres skriftlig i perm på avdeling. Gjennomgang på avd.møter. Ved slik konkret øvelse, blir dette en naturlig væremåte for oss voksne.

God erfaring:” Det er så lite som skal til.....”

SLIK SKAPER VI ET ANERKJENNENDE OG INKLUDERENDE MILJØ

- Vi er tydelige, varme, anerkjennende og tilstedeværende voksne
- Veilede og rettlede barnet til positiv ledelse.
- Avdekke hva som faktisk skjer (vi har ofte tanker om hva som har skjedd, dvs. en *forforståelse*).
- Kvalitetssikre kunnskap om barnet
 - Vi velger vårt fokusbarn hver 14 dag (alle skal bli sett og møtt)
 - Observasjoner
 - Praksisfortellinger
 - Refleksjoner
 - Samtale/intervju med barn
 - Kurs og prosjekter
 - Deling av erfaring og kunnskap på avd.møter, ledermøter og personalmøte
- Tidlig innsats. Griper inn umiddelbart når vi observerer utestenging
- Tar med foreldrene når vi ser/opplever erting eller ser at samspill mellom barn ikke fungerer
- God dialog med foreldrene. Foreldreveiledning i hvordan møte barns følelser
- Myk overgang mellom barnehage/hjem gjennom bra kommunikasjon mellom oss om hvordan barnet har det både hjemme og i barnehagen
- Benytter oss av røde og grønne bamser for å hjelpe barna å bevisstgjøre dem på hva som er deres tanker og hva som er følelser og hvordan våre tanker kan påvirke følelsene våre og våre handlinger (3-5 år).
- Setter ord på hendelser og roser positiv atferd
- Lærer barna å sette ord på følelser og det som er vanskelig
- Bravoleken m/ulike tema (1-3 år)
- Fokus på lek og samspill. Vi er aktive og tett på barna i lek, følger med på hva som skjer og veileder de som trenger det
- Erkjenner det som observeres og følger opp
- Benytter oss av observasjonsverktøy for å se på hvordan samspillet mellom barna er og for å få et klarere bilde av hvordan barna har det
- Er gode rollemodeller
- Snakker med barna om å inkludere andre barn
- Snakker positivt om hverandre
- Legge til rette for gode vennsksaps- og samspillsopplevelse

Samarbeid mellom barnehage og hjem

(fra Bærum kommunen)

Barnehagen og hjemmet har et felles ansvar for at mobbing ikke får utvikle seg i barnehagen. Det er viktig å samarbeide med foreldre i arbeidet med holdninger og verdier. Det forventes at foreldre vil samarbeide med barnehagen om forebygging av mobbing og krenkende atferd. Foreldre må derfor involveres i hvordan barnehagen jobber med barn og relasjoner og snakke om tema mobbing, krenkende atferd og forebygging av dette i foreldresamtaler og foreldremøter. Dette innebærer også at foreldre blir informert om barnehagens handlingsplan mot mobbing.

Det å bli sett, møtt, anerkjent og respektert, innebærer gjensidig forpliktelse mellom barnehage og hjem. Alle barn og foreldre skal oppleve å bli tatt på alvor av personalet. Hvis de kommer med en bekymring om at et barn blir utsatt for krenkende ord eller handlinger, skal de bli tatt på alvor.

Foreldre er barnas viktigste rollemodeller og må være gjennomtenkte med hva de sier og uttrykker, når barn er til stede.

Hvordan kan foreldre bidra til et godt klima i Grindaberget barnehage?

- Er til stede i garderoben for å gi og ta imot informasjon
- Kobler dere av ved levering og på ved henting.

- At dere kobler der av ved levering og på ved henting

- At dere gir beskjed når barnet skal leveres og hentes av andre
- Er imøtekomende og tilgjengelig, hilser på barn og voksne når de kommer og går.
- At dere gir beskjed dersom barnet ikke kommer, eller kommer sent i barnehagen.

- At dere kobler der av ved levering og på ved henting

- Viser gjensidig respekt
- Invitere med barn som du ikke pleier å invitere
- Være tydelige og tilstedeværende voksne
- Ta ansvar og gripe inn når du observerer utestenging. Våge å bry seg, våge å si ifra
- Vær en god rollemodell
- Vise gjensidig respekt i all kommunikasjon
- Skape en arena for vennsopplevelser
- Foreldre engasjerer seg i hverandres barn
- Foreldre snakker positivt om andre barn, foreldre og barnehagen
- Være åpne for at andre foreldre ser mitt barn både positivt og mindre positivt

- Delta på foreldretreff og andre foreldrearrangementer og skriver dere opp på foreldresamtaler
- Følger opp barnas barnehagehverdag hjemme
- Oppmuntre barn til å snakke om det som er vanskelig
- Undre deg med barna rundt det å inkludere andre barn
- At dere engasjerer dere og gir tilbakemeldinger på en god måte både når dere er fornøyde og ikke fornøyde.
- Følge opp regler i forhold til bursdager

Avdekking

(Bærum kommune)

Mobbing og begynnende mobbeatferd kan være vanskelig å oppdage. Personalet må ha felles forståelse for hva mobbing og krenkende atferd innebærer.

Det er viktig å være observant på endringer av barns atferd. Det kan være tegn på at noe er galt. Et tett samarbeid mellom barnehage og hjem gjør det lettere å fange opp endringer i barns atferd.

Handlingsplikt

Alle ansatte i barnehagen har en **handlingsplikt** som består av:

- plikt til å gjøre **undersøkelser** raskt
- plikt til å **varsle** pedagogisk leder/styrer raskt (f.eks. ved bruk av notat angående bekymring)
- plikt til å **gripe inn**

Følgende punkt er viktig for å avdekke mobbing:

- *Personalet må være «tett på» barna i lek og aktiviteter for å kunne fange opp atferd som kan utvikle seg til mobbing.*
- *Personalet observerer og kartlegger samspill mellom barna og mellom voksne og barn.*
- *Personalet er til stede, leker og snakker med barna om hvordan de har det og er oppmerksomme på endringer i barns atferd.*
- *Personalet gjennomfører barnesamtaler med fokus på barnas trivsel – en til en eller i gruppe.*
- *Pedagogisk leder gjennomfører foreldresamtaler der barns trivsel, atferd og vennskap tas opp.*

Avdekking i Grindaberget barnehage

Systemisk analyse

1. Hva kan barnet?
2. Hvordan forsterker vi denne atferden?
3. Hva sliter barnet med å få til?
4. Prioriter rekkefølge på problematferd
5. Kartlegg utgangspunktet
 - Varighet (hvor lenge har det pågått)
 - Hyppighet (hvor ofte skjer det)
 - Omfang (hvor skjer det)
6. Lag et hovedmål (barnet skal endre atferd)
7. Gjennomfør en analyse Faktor1, Faktor2, Faktor3: Problematferd:
8. Prioriter faktorene i analysen
 - Her er det viktig å velge en faktor du kan gjøre noe med.
9. Lag delmål (de voksne skal endre atferd)
10. Finn tiltak som hjelper deg å nå delmålet
11. Finn dato for evaluering
12. Evaluer delmål:
 - Hva har gått bra?
 - Hvorfor?
 - Hva kan bli bedre?
 - Hvordan?
13. Avtal veien videre med nye tiltak

Observasjon

Fra latin og betyr iaktakelse eller undersøkelse.

Handler om mer enn å bare bruke øynene.

Hva vi ser handler om verdier, opplevelser og kunnskap om ting vi har sett, hørt eller erfart.

Handler også om å analysere, tolke og forstå det du har sett.

Handler om å legge merke til og samle informasjon for å få mer kunnskap om noe som skjer.

Ulike observasjonsverktøy

Kvantitative observasjoner

Det som kan uttrykkes i mengdebegreper som å måle og telle

Eks: Lekerelasjonsskjema – hvilke barn leker med hvem?

Sosiogram – Hvilke barn tar kontakt/kommuniserer med hvem?

Relasjonspiralen eller fargeskjema – voksne sjekker sin egen relasjon til barna

Kvalitative observasjoner

Har som mål å samle inn informasjon som beskriver helheter, oppfatninger og logikk

Eks: Loggbok

Løpende protokoll

Praksisfortelling

Tiltak ved mobbing eller krenkende atferd

(Bærum kommune)

	Oppgaver	Ansvar	Forslag til dokumentasjon Se vedlegg
1	<i>Mobbing eller krenkende atferd er observert eller informert om av barn, ansatte eller foreldre</i>	<i>Den som har mottatt informasjon om eller observert handlingen</i>	<i>Notat vedr. krenkende handling</i>
2	<i>Undersøkelser og observasjon settes i gang umiddelbart dersom det kommer fram at et barn ikke har det bra</i>	<i>Styrer/pedagogisk ledere</i>	<i>Observasjons- logg</i>
3	<i>Samtaler med barnet som opplever seg krenket, for å skaffe informasjon og gi støtte. Barnehagen skal sikre at barnets egen subjektive opplevelse kommer fram</i>	<i>Styrer/pedagogisk ledere</i>	<i>Referat</i>
4	<i>Samtaler med foreldre til barnet som opplever seg krenket.</i> <i>Barnehagen har ansvar for å legge til rette for et godt samarbeid når det gjelder tiltak som kan/bør gjøres.</i>	<i>Styrer/pedagogisk ledere</i>	<i>Referat</i>
5	<i>Samtale med barnet/barna som krenker</i> <i>Er det flere som krenker, snakkes det med én om gangen. Hensikten med samtalen er å gi beskjed om at slik atferd er uakseptabel og må stoppe umiddelbart. Gjøre avtaler om oppfølging.</i>	<i>Styrer/pedagogisk ledere</i>	<i>Referat</i>
6	<i>Samtale med foreldre til barnet som krenker.</i>	<i>Styrer/pedagogisk ledere</i>	<i>Referat</i>

	<i>Barnehagen har ansvar for å legge til rette for et godt samarbeid når det gjelder tiltak som kan/bør gjøres</i>		
7	<i>Tiltaksplan utarbeides</i> <i>På bakgrunn av undersøkelsene og observasjonene lages det en tiltaksplan som presenteres foreldre. Planen utføres av samtlige ansatte</i>	<i>Styrer/pedagogisk ledere</i>	<i>Tiltaksplan</i>
8	<i>Oppfølging</i> <i>Den krenkende atferden følges inntil den opphører helt. Alle involverte barn skal følges opp.</i>	<i>Styrer/pedagogisk ledere</i>	<i>Observasjonslogg/referat</i>
9	<i>Vurderingsmøte for personalet etter 1-2 uker</i> <i>Fungerer iverksatte tiltak? Eventuelt videreføring/justering av tiltak.</i>	<i>Styrer/pedagogisk ledere</i>	<i>Referat</i>
10	<i>Ny informasjon/samtale med foreldre om dagens ståsted i saken</i> <i>Nær dialog med foreldre bør skje kontinuerlig til saken er løst.</i>	<i>Styrer</i>	<i>Referat</i>

Tiltak i Grindaberget barnehage ved erting, utestengelse og mobbing

MÅL: 0-tåleranse for erting, utestengelse og mobbing

Delmål: Styrke selvfølelsen til den som blir mobbet og den som mobber

Starte en aktivitetsplikt når vi mistenker, får beskjed om at et barn ikke har det godt i barnehagen

Følger kommunal handlingsplan.

Huskeliste for de voksne i møte med den som mobber og den som blir mobbet:

De 5 R'ene

RELASJON Bygge en god relasjon i "fredstid", barnet vil være "på mitt lag".
Jmf.8 punkter ICDP. Barnet lærer bedre og raskere i en god relasjon.

RO **Mantra: Jeg er større, sterkere, klokere – og GOD**

Mantraet forutsetter en reflektert voksne med god selvinnsikt.

Større: Tar ansvar, planlegger, forbereder.....

Sterkere: En følelsmessig styrke, jeg skal forstå barnet/se bakenfor, evnen til å regulere egne følelser, selv om barnet er "ute av seg", tåle det som blir sagt og gjort uten selv å bli et lite barn☺

Klokere: Balanse i omsorgen. Være fast og samtidig god.
Autorativ voksen. Se bakenfor/fremover, lenger enn barnet.

God: Være vennlig, også i kroppsspråket (f. eks en vennlig hånd på skulderen). Barnet opplever det trygt å være sammen med meg, også i vanskelige situasjoner. Det går an å komme ut av det vanskelige på en ok måte.

RESPEKT Evne og vilje til "å se om igjen" i møte med barnet.

Barnet og jeg er likeverdige – ikke likestilte. Hva utsetter jeg barnet for i møte med meg? Be om unnskyldning/reparere når jeg ha trådt over det som er ok.

REAKSJON Være tilstede med hele meg(legge bort Iphone/PC), være interessert. Se, lytte, handle. Tenke BEHOV/følelser før eller i stedet for LØSNING. Se barnet innefra og meg selv utenfra.
Barnet er ikke vanskelig, det har det vanskelig.

Huskepunkter i reaksjonen:

- Ivareta og ansvarliggjøre deg selv, den som blir mobbet og mobberen
- Samtale enkeltvis: se «barnesamtaler» og «Barn og traumer»
- Samtale med barnegruppen
- Foreldresamtale, samarbeid og veiledning (ICDP)
- Observere – Handle - Fastholde - Følge opp

REFLEKSJON Dele og reflektere med kolleger, foreldrene, ekstern veileder, hjelpeinstanser

Mer info og litteratur:

Prosjektarbeid over tid i Grindaberget barnehage:

I samarbeid med Arnt Sæther: "Grindaberget- den beste arbeidsplassen jeg har hatt" eget hefte fra Gladiator og "Trygge voksne gir trygge barn"

I samarbeid med Emilie Kinge: "Jeg kan være den ene", "Jeg kan bli mitt beste meg"

I samarbeid med barnehagekontoret og andre barnehager: "Trygge barn-voksnes ansvar" som har resultert i "Plan for å skape et godt psykososialt miljø i barnehagene» m/ Årshjul for et godt psykososialt miljø i Grindaberget barnehage.

Litteratur og nettsteder

www.gladiator.as Tips og gode ord i forhold til livet, relasjonen til deg selv og andre m.m

"Barns trivsel – voksnes ansvar" Undervisningsdepartementet

" Relasjoner" og "Relasjoner med barn" + www.relasjonscenteret.no Herdis Palsdottir

"Barnesamtaler" og "Barn som utfordrer". Emilie Kinge

«Barns sunne SELVFØLELSE – voksnes ansvar» Petra Krantz Lindgren

"Varig atferdsendring hos barn - krever varige atferdsendring hos voksne" Hanne Holland

« Det viktigste er å få leke» Margretha Ôhman

www.psykologforbundet.no Trygghetssirkelen, "Se barnet innen i fra» v/Ida Brandtstæg,

Stig Torsteinson og Guro Øiestad

<http://barnehage.salaby.no/rode-og-gronne/bli-med-til-maurtua-barnehage> +www.salaby.no

Om den røde og grønne tanker

www.vfb.no «Voksne for barn – løft for foreldre» bl.a kjøp av røde og grønne bamser

www.vaeresammen.no Pål Roland, Eiving skeie m.fl. – den varme og grensettende

voksenstilen

www.nullmobbing.no

HVORDAN TA KONTAKT med oss i barnehagen?

trollstua@grindaberget.no

Tlf: 468 32 644

tyttebaertua@grindaberget.no

Tlf: 468 26 183

fiskedammen@grindaberget.no

Fragglene tlf: 482 02 796

Sabeltennene tlf: 468 34 553

Daglig leder: post@grindaberget.no

Tlf: 477 83 610

Ekstern hjelp:

Pedagogisk psykologisk tjeneste: tlf. 90 47 12 68

Barnevernet: tlf.67 50 68 00

For bevisstgjøring og fastholdelse internt: ÅRSJUL FOR PSYKISK HELSE, 1-2,2-3,3-5 år

*BEKREFTELSE PÅ AT FORELDRENE HAR LEST PLAN FOR Å SKAPE ET GODT
PSYKOSOSIALT MILJØ*

Handlingsplan mot mobbing i GRINDABEBERGET BARNEHAGE

Planene finnes på

- Grindaberget barnehage sin hjemmeside
- I hyllene til hver familie ved oppstart i Grindaberget barnehagebarnehagen

Bærum kommune har laget en mal for planen. Den finnes på:

- Bærum kommunes hjemmeside

Barnehagen ber om at svarslippen returneres barnehagen

Barnets navn og avdeling _____

Jeg/vi bekrefter å ha lest «Handlingsplan mot mobbing i Grindaberget barnehage»

Dato _____

Foreldres underskrift _____

